

De moderniseering der Nederlandsche Artillerie getoetst aan tactische eischen.

DOOR

J. J. VAN SANTEN,
Kapitein van den Generalen Staf.

De moderniseering der Nederlandsche Artillerie is geen vrome wensch meer. Zij staat op het punt, verwezenlijkt te worden, en al is de af te leggen weg ook lang, de eerste schreden zijn ten minste gezet. Het spreekt van zelf, dat de legerleiding thans handelt op grond van een vastgesteld plan, voor welks samenstelling zij veel stof zal hebben kunnen putten uit de gedachtenwisselingen, die in onze verschillende tijdschriften over dit onderwerp reeds zijn gevoerd. Echter is het vraagstuk der meest gewenschte samenstelling der Artillerie nog in voortdurende evolutie, terwijl het ontworpen plan door den langen duur der uitvoering nog steeds kan worden aangepast aan gewijzigde inzichten. Wij zijn dan ook niet bevreesd voor de beschuldiging, met den mosterd na den maaltijd te komen, indien wij de aandacht vragen voor een nieuw gezichtspunt, aan de buitenlandsche litteratuur ontnomen.

Aanleiding hiertoe is eene studie, getiteld „La Lutte d'Artillerie” door Colonel Pouleur voorkomende in „Bulletin Belge”, Mei en Juni 1926, in welke studie niet alleen gegevens zijn te vinden omtrent het hierboven aangevoerde vraagstuk, maar waarin ook tactische beschouwingen voorkomen, die den lezer van dit tijdschrift belang zullen inboezemen. Wij meenen daarom goed te doen, enkele hoofdpunten uit deze studie aan te stippen.

Als inleiding wijst de schrijver op het feit, dat de artilleriestrijd aan beteekenis heeft gewonnen door het grootere aandeel in den veldslag, dat geleidelijk aan dit wapen werd toegekend, zooals vooral ook blijkt uit het grootere percentage der verwondingen door artillerieprojectielen, in vergelijking met vroeger (de Fransche geneeskundige dienst noemt 67 % als gemiddelde voor de voornaamste veldslagen uit den afgelopen oorlog).

Echter klaagt de schrijver over het feit dat, hoezeer de noodzakelijkheid van de bestrijding der vijandelijke artillerie ook algemeen wordt erkend, hieraan bij vredesoefeningen meestal maar zeer weinig aandacht wordt geschonken.

Het vraagstuk omvat: de te volgen werkwijze, den omvang van de te bezigen middelen en het meest gewenschte tijdstip. Doel moet zijn *op het juiste oogenblik* de werking der vijandelijke artillerie te beletten, of althans ernstig te belemmeren. Dit doel kan bereikt worden door:

- a. het materieel te vernielen (vernielingsvuren);

b. het personeel verliezen toe te brengen en zijn moreel te schokken (neutraliseerende vuren);

c. den aanvoer van munitie en levensmiddelen, en voorts de waarneming en de bevelvoering te ondervangen.

ad a. *Vernielingsvuren.* Men vernielt het materieel door rechtstreeksche treffers en door groote scherven. Juistheidsvuur met voortdurende waarneming is noodzakelijk, evenals gebruik van middelbare en zware kalibers; het kanon van 75 is er weinig geschikt voor.

Volgens Fransche opgaven zijn noodig, om ééne batterij te vernielen:

75	500 à 800	afhankelijk van den afstand;
155 C.	300 à 400	idem;
155 L.	400 à 500	idem;
220	200 à 300	idem; ¹⁾

Het vuur moet weinig spreiding vertoonen, derhalve moet men niet schieten op de grens van de dracht.

Over de wijze van uitvoering dezer vuren heerscht geen eenstemmigheid. Verschillende voorschriften bevelen vuurconcentratie's aan, zonder dat het verschil met neutraliseeringsvuren echter duidelijk spreekt.

ad b. *Neutraliseeringsvuren.* Door den langen duur en de eischen aan waarneming, enz. te stellen, kunnen de vernielingsvuren in den regel slechts toepassing vinden in den stellingoorlog, en dan in het tijdvak van voorbereiding, dat aan den aanval voorafgaat. Tijdens den veldslag zal neutraliseeren regel zijn, waarbij men ernaar streeft, de vijandelijke batterijen te doen zwijgen door het moreel der bedieningsmanschappen aan te tasten.

Gedurende den geheelen oorlog heeft men dit doel trachten te bereiken, door tegen iedere vijandelijke batterij eene sectie of zelfs een enkel stuk snelvuurgeschut, in te zetten. Deze methode heeft, zooals te voorzien was, weinig resultaat opgeleverd; zij ging uit van de gedachte, dat de vijand niet zou trachten, aan deze „poussière d'artillerie" zijn wil voor te schrijven.

Eerst in het laatst van den oorlog werd een nieuw feit geconstateerd, n.l. de meer of minder lange *nawerking* (rémanence) van de uitwerking van een massaal vuur. S. geeft hiervan eenige voorbeelden, waarvan wij slechts dit ééne vermelden: Einde April 1918 wemelde het van vijandelijke batterijen achter den Kimmel. De artillerie van het 16e C.A., gesteund door die der nevenkorpsen, gaf toen gedurende 5 minuten eene algemeene vuurconcentratie op het middelste nest van batterijen, waarbij 7500 schoten van alle kalibers werden afgegeven. In de daaropvolgende week werd de geheele Kimmel door de artillerie ontruimd en bleef zulks tot 7 Juli. De duur der nawerking was hier twee maanden!

¹⁾ Deze getallen zijn in overeenstemming met die, genoemd in Schietvoorschrift Art. '22, punt 259.

Daarom schrijft het Fransche Schietvoorschrift dan ook voor, de neutraliseeringsvuren te doen uitvoeren door een „marteau”, bestaande uit minstens drie afdeelingen van vuurmonden met groot horizontaal schootsveld, waarbij achtereenvolgens aan de te neutraliseeren doelen „des coups brutaux et inopinés” worden uitgedeeld.

Hierdoor moet eene nawerking van eenige uren worden verkregen.

S. beveelt voorts aan, die kalibers en projectielen te gebruiken, die de grootste moreele en materiele uitwerking beloven tegen de bediening, dus B.G. van groot en middelbaar kaliber, voorts G.K.T., maar vooral gas G.

De kalibers van 105 en 155 leenen zich het best hiertoe. Ook moet gestreefd worden naar enfileerende en écharpeerende werking.

Aangaande de hoeveelheid te bezigen munitie vermeldt het Fransche Schietvoorschrift, dat per H.A. noodig zijn:

kaliber	Aantal schoten:
75	100 à 150
150	80 à 120
155	50 à 80 ¹⁾

De benooidigde hoeveelheid voor neutraliseering van ééne batterij hangt dus in sterke mate samen met de mate van bekendheid van de ligging van het doel (juistheid van de kaart; luchtfoto al dan niet beschikbaar) en voorts van den graad van juistheid van de voorbereiding van het vuur (o.m. van de correctie's voor daginvloeden).

Gemiddeld moet men echter rekenen op 300 à 400 schoten voor ééne concentratie; ook lieut.-col. M a y o u x rekent op

150 schoten van 105
 200 „ „ 155 (100 per afdeeling)

Totaal 350

Ten einde den toestand van onzekerheid bij het personeel te doen voortduren is het noodig, op het doel na de vuurconcentratie nog 100 à 200 schoten¹⁾ (afhankelijk van het kaliber) per uur en per H.A. in onregelmatige vuurstooten af te geven. Dit vuur kan men toevertrouwen aan eene sectie of een stuk.

De conclusie uit het bovenstaande is, dat *ongeveer evenveel projectielen* noodig zijn voor neutraliseering als voor vernieling; de voordeelen van eerstgenoemde zijn echter het snellere verloop, de verrassing en de nawerking.

Tot zoover bracht het artikel ons nog weinig nieuws. Zeer zakelijke beschouwingen over het onderwerp zijn in onze eigen vakliteratuur te vinden, o.a. in de studie's van den toenmaligen kolonel B o m e r t (M. S. No. 1922), van den toenmaligen C. IV A. Brig. (M. S. Nov.

¹⁾ De hier vermelde aantallen zijn in overeenstemming met die genoemd in Schietvoorschrift Art. '22, punt 266 en 278.

1923), en van den toenmaligen Majoor Seyffardt (M. S. Juli en Dec. 1922, Juli en Aug. 1923). Slechts willen wij wijzen op één verschil in de meeningen, daar laatstgenoemde schrijver, in overeenstemming met het Schietvoorschrift Art. '22 de „marteau” samenstelt uit afzonderlijke batterijen, aan verschillende afdelingen ontleend. Zoolwel ter wille van het gewenschte massale gebruik der artillerie als van de beperking der over te brengen bevelen lijkt ons het inzetten van geheele afdelingen juister.

Ook over de door Col. P o u l e u r aangevoerde bezwaren tegen de methode van vuurconcentratie's, zooals die naar voren worden gebracht door „Commandant Z.” kunnen wij kort zijn, daar deze reeds genoemd zijn door Majoor N a u t a P i e t e r in W. J. 1925.

Zeer belangwekkend zijn echter de berekeningen die schrijver uitvoert, ten einde het voordeel van snelvurend geschut, maar vooral van snelle richting, naar voren te brengen.

Schrijver onderstelt daartoe, dat met een „marteau”, samengesteld uit 3 afdelingen, achtereenvolgens op 9 doelen concentratie's moeten worden afgegeven, en berekent den totalen tijdsduur voor verschillende tijdsduren, noodig voor iedere concentratie op zich zelf en voor de verandering van doel.

Het resultaat dier berekening ziet er aldus uit:

Totale tijdsduur van eene serie van 9 concentratie's:

Tijd, noodig om van doel te veranderen	Duur van ééne concentratie	
	8'	5'
30'	5 u. 12	4 u. 45
20'	2 u. 52	3 u. 25
5'	1 u. 52	1 u. 25

Voor den normalen duur eener concentratie rekt hij 8', maar hij neemt aan, dat met zeer snelvurend materieel 5' kan worden bereikt.

Bij het beoordeelen van deze gegevens moet men in aanmerking nemen, dat het hier middelbaar geschut betreft; voor 155 L. zou inderdaad bij ongunstige bodemgesteldheid 30' noodig zijn, om van doel te veranderen.

Op 5' kan volgens S. alleen gerekend worden, indien de onderaffuit vast blijft staan, dus alleen de bovenaffuit bewogen behoeft te worden.

„Ce tableau met en relief l'importance primordiale de la rapidité du pointage et celle, moins grande, de la rapidité du débit de munitions.

Nous n'avons malheureusement pas de matériel à grand champ de tir horizontal; notre instruction provisoire sur l'emploi tactique des grandes unités, page 110, en recommande cependant l'emploi.

Ce manque de bouches à feu appropriées nous forcera ou bien à consacrer plus de matériel à la contre-batterie ou bien à nous contenter

d'une neutralisation moins complète ou bien encore à laisser le bénéfice de la contre-batterie à un adversaire mieux outillé.

Dans tous les cas ce sera au détriment de l'infanterie".

Deze uitspraak geeft eene zeer duidelijke vingerwijzing, in welke banen de verbetering van het materieel ten onzent zal moeten worden geleid, *indien* n.l. in de omstandigheden, waarin onze strijdkrachten vermoedelijk zullen optreden, de artilleriestrijd noodzakelijk moet worden geacht. *Dan* zal de oplossing, die aan een minder talrijke artillerie toch het vuuroverwicht kan bezorgen, verkregen worden door:

vóór alles groote horizontale schootsvelden, bovendien groote vuursnelheid en voldoende dracht, en, doch in de laatste plaats, voldoende projectielgewicht, waardoor het kaliber wordt beheerscht.

Voor de beantwoording van de vraag „of de hiervóór gestelde praemisse inderdaad aanwezig is, wijst Col. P o u l e u r ons in zijne studien weg.

Een volgend hoofdstuk toch is getiteld:

„Moment propice pour le commencement de la lutte d'Artillerie. Artillerie à utiliser".

S. wijst met talrijke citaten op de weinige eenstemmigheid die omtrent dit onderwerp is te vinden in de voorschriften van verschillende landen, en die evenmin bij de schrijvers ter zake bestaat.

Bij den *aanval* loopt de strijd voornamelijk over de vraag, of het onderdrukken van de vijandelijke artillerie moet geschieden vóór, dan wel tijdens den aanval. Dát het moet geschieden, wordt algemeen aangenomen.

Terwijl de Fransche, Belgische en Duitsche voorschriften den geschutstijd willen doen plaatsvinden vóór den aanval, legt het Engelsche voorschrift (Artillerie Training, 3e deel) meer den nadruk op de verrassing, waartoe de geschutstrijd niet mag aanvangen vóór het moment, waarop de aanval wordt ingezet.

Daar op dit moment de artillerie nog vele andere opdrachten heeft te vervullen, moet men voor de geschetste handelwijze wel zeer ruime overmacht van middelen bezitten.

S. schaart zich aan de zijde der eerstgenoemde voorschriften; hij wil gemiddeld een tijdvak van twee uren vóór den aanval voor den geschutstrijd beschikbaar stellen, ook dan, wanneer men geen groote overmacht aan artillerie bezit, of wanneer de opstellingsplaatsen der vijandelijke batterijen niet met juistheid bekend zijn. Men moet dan toch trachten, zooveel mogelijk resultaten te boeken.

Uitvoeriger behandelt S. de *verdediging*.

Waar kolonel S e y f f a r d t in W. J. '24 erop wijst, dat zelfs na uitvoering van alle loopende plannen wij toch zóó beperkt in ons materieel zijn, dat aan een aanval op een met moderne hulpmiddelen toegerusten tegenstander zonder hulp van buiten niet kan worden gedacht, is de verdediging als strijdvorm voor ons het belangwekkendst, en zal

onze materiele uitrusting hierop in de eerste plaats moeten worden gericht.

Hier doet zich nu echter de groote moeilijkheid voor, dat de verdediger normaal de mindere is in getalsterkte en in bewapening. Immers de aanvaller heeft het initiatief en zal tegenover het aan te vallen frontgedeelte een zoo groot mogelijk deel van zijne strijdkrachten concentreeren. De verdediger zal, zelfs al komt de aanval voor hem niet verrassend, niet op gelijke wijze kunnen antwoorden.

Van de verschillende, bekend veronderstelde, opdrachten, die de verdedigende artillerie op het beslissende moment, namelijk dat waarop de aanval losbreekt of als zoodanig wordt onderkend (stellingoorlog), dan wel dat waarop de aanvallende infanterie de zone der tegenvoorbereidingsvuren binnendringt (bewegingsoorlog), moet vervullen, zijn twee belangrijker dan alle andere, n.l.

a. het rechtstreeks steunen der infanterie door tegenvoorbereidings- en afsluitingsvuren, en

b. de bestrijding der vijandelijke artillerie.

De vraag rijst nu of men vanaf het genoemde beslissende moment, beide opdrachten zal blijven uitvoeren, dan wel, gezien de beperktheid der eigen middelen, slechts één van beide. In dit laatste geval is een tweede vraag, of men *a* kiest of *b*.

De eerstgenoemde oplossing vindt men eigenlijk uitsluitend in de Deutsche voorschriften gehuldigd: Führung u. Gefecht (art. 365) geeft voor den bewegingsoorlog aan, dat *het meereendeel* der batterijen op de opdracht *a* overgaan, de *overige* de opdracht *b* blijven uitvoeren. Voor den stellingoorlog geeft art. 391 aan, dat tijdens de voorbereiding van den aanval voor de Fernkampartillerie de artilleriebestrijding de hoofdtaak is, welke niet verwaarloosd mag worden, zelfs niet, nadat de aanval is losgebroken.

Wij kunnen voor dit standpunt niet veel gevoelen, tenzij over uitgebreide middelen wordt beschikt. Zulks kan echter, zooals reeds opgemerkt, van den verdediger niet verwacht worden, en dan wordt het: „Courir deux lièvres à la fois”.

De tweede oplossing, n.l. het doen van eene keuze tusschen *a* en *b* biedt meer kansen, een van beide doeleinden te verwezenlijken.

De Fransche „Instruction provisoire sur l'emploi tactique des grandes unités” verklaart zich voor het standpunt *a*.

Weliswaar wordt gezegd, dat afsluitingsvuren met voordeel kunnen worden gecombineerd met neutraliseeringsvuren op de vijandelijke artillerie, doch de woorden: „toutefois, l'objectif essentiel de l'artillerie est alors l'infanterie adverse” laten aan duidelijkheid niets te wenschen over.

Schijnbaar huldigt ons Gevechtsvoorschrift het Deutsche standpunt, door (in punt 114) het gestelde onder *a* „in beginsel” de taak der D. A., dat onder *b* „in beginsel” de taak der D.G.A. te noemen.

Misschien zijn het deze vage termen, die den Majoor Nauta

Pieter aanleiding gaven tot de verzuchting in W. J. '25: „..... men krijgt daarbij herhaaldelijk den indruk, dat het moeite kost, met onze artilleriemacht met beperkte dracht, nog aan alle eischen te voldoen.

't Is natuurlijk een beetje schipperen'.

Wij meenen echter, dat met de woorden:

„Aan de tegenvoorbereidings- en afsluitingsvuren wordt *in den regel* bovendien door de D.G.A. deelgenomen" het Fransche standpunt om den hoek komt kijken.

Ook kolonel Seyffardt huldigt dit standpunt, maar drukt het veel positiever uit. In zijne studie in M. S. Aug. 1922 (dus 3 jaren vóór het G. V. 1925) heet het: „*In den regel zal dan ook de geheele D.G.A., met loslating van de vijandelijke artillerie, deelnemen aan het tegenvoorbereidingsvuur*” (blz. 480; cursiveering van den S.).

Col. Pouléur vond (en terecht) dit onderwerp zóó belangrijk, dat hij hieromtrent eene enquête heeft ingesteld bij verschillende officieren, die aan den oorlog deelnamen. Merkwaardig genoeg huldigen de meesten het standpunt: a + b, enkelen echter, en zoo ook een bevel van generaal Gouraud van 2 Juli 1918 schrijven positief voor: „uitsluitend a". Toch kan S. ook een voorstander van: „in hoofdzaak b" aanwijzen, n.l. den Italiaanschen Majoor Merzari: „Non seulement dans la contre-préparation, mais, aussi — et plus spécialement — dans la période résolutive de l'attaque de l'infanterie, la contre-batterie doit continuer, *non avec quelques batteries, mais au moins avec toutes les batteries nécessaires, à neutraliser les batteries ennemies chargées de l'accompagnement de l'infanterie*”.

Col. Pouléur deelt als zijne conclusie mede, dat men niet maar radicaal een der methode's moet uitsluiten; men moet zich aan de omstandigheden aanpassen.

Als regel wil hij, als men sterk in de minderheid is (en dat zal men meestal als verdediger wel zijn), de vijandelijke artillerie loslaten op het oogenblik, waarop de aanval losbreekt. Verder kunnen er wel degelijk gevallen zijn, waarin de vijandelijke artillerie het voornaamste doel is van de verdedigende artillerie.

Als voorbeeld noemt hij den strijd om Verdun, waar door de voortdurende beschieting alle gezichtdekking was verdwenen. De verdedigende infanterie vond in de omwoelde loopgraven en in granaattrechters voldoende dekking tegen de aanvallende infanterie en hare mitrailleurs, doch niet tegen de schoten der artillerie. „Aussi, y fit-on surtout de la contre-batterie, pendant la préparation et l'attaque.

En Champagne le 14 juillet 1918, ce fut tout le contraire, la situation de l'infanterie ayant changée”.

De merkwaardige omstandigheid doet zich nu voor, dat ten gevolge van de eigenaardige terreinvormen ten onzent, de verdedigende infanterie hier in volkomen dezelfde omstandigheden kan verkeeren als de verdedigers vóór Verdun. Wij doelen hierbij op ons polderland, waartoe

wij ook rekenen het terrein van onze voorbereide stellingen. Het zal in deze open terreinen zeer moeilijk, vaak onmogelijk zijn, de infanterie-opstellingen aan het oog van den luchtwaarnemer te onttrekken; zij zijn derhalve aan de artillerie van den aanvaller bekend. De verdedigende infanterie zal dus ook hier vóór en tijdens den aanval zeer blootgesteld zijn aan de werking der vijandelijke artillerie, terwijl zij, alweer evenals vóór Verdun, zeer goed gedekt is tegen infanterie- en mitrailleurvuur¹⁾. Hier komt nog deze omstandigheid bij, dat de aanvaller door zeer open terrein moet oprukken, waar hij (bij goede verdedigingsvoorbereiding) niet de minste dekking vindt, terwijl hij bij gestelde inundatiën aan enkele, den verdediger bekende, accessen zal zijn gebonden. De infanterie is dus zeer wel in staat, met de aanvallende infanterie, *indien deze aan zichzelf is overgelaten*, af te rekenen.

Geheel anders staat de zaak voor de artillerie van den verdediger. Deze is gebonden aan een zeer beperkt aantal opstellingen, die den vijand uit luchtfoto's e.d. bekend zijn, terwijl stellingverandering bij dag is uitgesloten en bij nacht toch moeilijker is dan in andere terreinen. Zelfs al zou men de juiste opstellingen der stukken goed verborgen houden, zoo kan de vijand toch op alle als zoodanig geschikte opstellingsplaatsen, door het geringe aantal van deze, het vuur voorbereiden. Openen de batterijen van eene partij het vuur, dan is er nog slechts eene korte aanvullende mededeeling van de luchtwaarnemers of van andere organen noodig, om de artillerie van de andere partij in staat te stellen, met volledige kennis van zaken haar vuur op de juiste plaatsen te brengen. Eene artillerie, die zich uitsluitend of in hoofdzaak instelt op rechtstreeksche ondersteuning der infanterie, loopt onder deze omstandigheden, zelfs al heeft zij zich tot het beslissende moment weten schuil te houden, groote kans die taak slechts gedurende een korte spanne tijds te kunnen volhouden en spoedig tot zwijgen te worden gebracht, tenzij... zij den toegeworpen handschoen opneemt en resoluut *haren* tegenstander met volle kracht te lijf gaat. Reeds vroeger waren wij in de gelegenheid erop te wijzen, hoezeer juist in polderterrein de nieuwe elementen: grootere dracht, luchtverkenning, grootere vuursnelheid en de uitbuiting daarvan in de moderne vuurtactiek zich keeren tegen de zwakkere artillerie, die thans een veel moeilijker bestaan zal hebben, vergeleken met de toestanden vóór 1914²⁾.

Onder de geschetste omstandigheden gevoelen wij dan ook weinig voor een hinken op twee gedachten. Wil men hier de infanterie werkelijk helpen, dan moet men er naar streven den meest gevaarlijken tegenstander, d.i. de artillerie van den aanvaller, lam te slaan, althans sterke

1) Men kan natuurlijk groot vertrouwen stellen in het weerstandbiedende beton. Echter is niet uitgemaakt of infanterie, in beton-onderkomens *boven het maaiveld* opgesteld, door een zeer intensief artillerievuur niet zoodanig wordt versuft, dat zij, na het verleggen van dit vuur, niet tot onmiddellijk weerstandbieden in staat is.

2) „De verdediging van polderstellingen”. M.S. April 1926.

weet de verdedigende art. de opstellingen, die het
Kant de verdediger op landvoorkomen? ¹⁴³ ⁶⁵⁴ ^{het aanvallen?}

verliezen toe te brengen, waardoor gapingen ontstaan in zijn vuur-
systeem. Hiervoor is noodig: inzet van alle krachten tot het
laatste beschikbare kanon! Hopeloos is de taak niet, daar
immers de artillerie van den aanvaller verplicht is, hare krachten
te verdeelen over verschillende soorten doelen. De taktiek der ver-
dedigende artillerie moet zijn die van den zwakkere: streven naar con-
centratie en verrassing. Geen druppelsgewijze inzetten van afdeelingen
en batterijen derhalve, maar gelijktijdige en plotselinge vuuropening,
na zorgvuldige voorbereiding en op het juiste moment. Met het kiezen
van dit moment kan men meer of minder geluk hebben. Bij het offensief
der Duitschers op 15 Juli 1918 in Champagne (dit zou hun laatste
offensief zijn!) opende de Fransche artillerie de „contre-batterie”
juist 10 minuten voor het beruchte uur U, het moment van den aanval.
Men kent den afloop.

Zijn de omstandigheden echter anders, is b.v. het terrein meer
bedekt en laat het ingraving toe, zoodat de verdedigende infanterie
hare opstellingen meer gedekt kan aanleggen (bewegingsoorlog), dan
wel onderkomen kan vinden diep onder het maaiveld (stellingoorlog),
zijn op grond van de meerdere bedektheid een groot aantal opstellingen
voor de verdedigende artillerie mogelijk, zoodat deze zich wél kan
schuilhouden, werkt alweer die meerdere bedektheid een gedekt naderen
van den aanvaller in de hand, dan beschouwen ook wij de infanterie,
van den aanvaller als den gevaarlijksten tegenstander van de verdedi-
gende infanterie, en moet de verdedigende artillerie zich ook in de eerste
plaats tegen dezen tegenstander wenden, hetgeen onder *deze* omstan-
digheden dan ook mogelijk is. Voor de overige doeleinden zal men dan
slechts spaarzaam krachten mogen inzetten. Dit is dus het gebruik
van de artillerie, zooals door kolonel Seyffardt beschreven voor
„normaal” terrein, waartoe wij echter in tegenstelling met dezen S.
het polderland (en veenlandschappen) *niet* rekenen.

Maar nu veroorloven wij ons deze vraag:

Wanneer bovenstaande beschouwingen juist zijn en dus de artillerie
in polderterrein in hoofdzaak op artilleriebestrijding is aangewezen,
terwijl bovendien onder bepaalde omstandigheden de taak der Neder-
landsche weermacht zal zijn: de verdediging tegen overmacht gedurende
eenigen tijd en zonder hulp van buiten van het hart van het land, en
dit nu eenmaal polderland *is*, terwijl ook onze voorbereide stellingen
daar zijn gelegen, moet dan niet aan al het Nederlandsche geschut de
eisch worden gesteld, dat het juist voor die, onder zoo moeilijke omstan-
digheden te volvoeren taak is berekend?

De vraag stellen beteekent voor ons: haar beantwoorden. De hooge
eischen, die dan aan ons materieel moeten worden gesteld, leiden
echter tot de gelukkige omstandigheid, dat dit materieel ook bruikbaar
zal zijn voor een andere taak onder andere omstandigheden.

Op grond van het hierboven in grove trekken geschetste richtsnoer,
dat bij de moderniseering der Nederlandsche Artillerie dus moet worden

gevolgd, is het niet moeilijk, een volledig artillerie-systeem te beschrijven, dat aan de gestelde voorwaarden voldoet. Hoe aantrekkelijk een dergelijke arbeid ook is voor den artillerist, zoo ongeveer als het maken van reisplannen voor den volbloed-toerist, toch meenen wij ons ervan te moeten onthouden, omdat zulks slechts academische waarde zou hebben. Liever plaatsen wij ons op den bodem der werkelijkheid, door die aanschaffingen en verbeteringen van geschut, die binnen de grenzen van ons budget vallen, en die als het ware voor de deur staan, aan de hierboven gestelde beginselen te toetsen.

De bedoelde maatregelen zijn:

1e. De aanschaffing van lange kanonnen van 10,5, voorloopig voldoende om elke D.G. te voorzien van ééne afdeling van 12 vuurmonden;

2e. de verbetering van het bestaande kanon van 12 L.St., ten einde dit geschikt te maken voor indeeling bij het Veldleger;

3e. de verbetering van het bestaande kanon van 7 Veld.

ad 1e. De genoemde afdeling van 10,5 zal de kern worden van de te vormen organieke divisiegroepsartillerie. Vóór alles moet ons dus het optreden van deze artillerie klaar voor oogen staan. Wanneer, gepaard aan voldoende dracht, het horizontale schootsveld zoo groot is, dat vanuit elk voor opstelling van artillerie geschikt terreingedeelte binnen het vak der D.G. het geheele stellingterrein der te bestrijden artillerie kan worden beheerscht, wordt het groote voordeel verkregen, dat de geheele divisiegroepsartillerie in ééne centrale opstelling kan worden bijeengehouden. Eene opstelling der afdelingen in de breedte, elk front makende naar een haar toegewezen groep doelen, is dan niet meer noodig; de „mobilité des feux” treedt dan in de plaats van de tactische beweegbaarheid der batterijen. Voor de opstelling kan het gunstigste terrein worden uitgekozen, waarbij desgewenscht rekening kan worden gehouden met eischen als: ligging nabij den marschweg, of nabij de c.p. van D.G.C. en D.G.A.C. De divisiegroepsartillerie wordt dan eerst recht een orgaan in de hand van den D.G.C., waarmede deze persoonlijk invloed kan blijven uitoefenen op den loop van het gevecht, en waarmede hij naar behoefte voor zijne divisien den weg kan banen.

Aangaande de gewenschte dracht is men vrij algemeen van oordeel, dat ruim 15 K.M. moet worden geëischt; over het gewenschte horizontale schootsveld loopen de meeningen echter uiteen. Generaal Herr in zijn bekend werk „L'Artillerie” geeft aan: 30° voor divisie-, 45° voor divisiegroeps- en 60° voor legerartillerie. Deze getallen komen ons te gering voor; zij zijn te veel een uitvloeisel van de smalle fronten, die bij den aanval in den afgeloopen oorlog als gevolg van de overdreven bewapening in den stellingoorlog werden ingenomen.

Waar in speciaal-Nederlandsche, voor de verdediging bijzonder geschikte, terreinen vaak bredere fronten zullen kunnen en ook moeten worden ingenomen, zal een schootsveld van $\pm 80^\circ$ geen overdreven

eisch zijn. Verder zal men wel niet kunnen gaan, zonder in onnoodig ingewikkelde en daardoor zware constructie's te vervallen.

Strategische beweegbaarheid is voor dit, organiek bij de D.G. ingedeelde geschut, niet noodig; autotractie behoeft daarom niet te worden geëischt. De tactische beweegbaarheid kan als gevolg van de centrale opstelling, die in de nabijheid van de bewegingsas kan worden gekozen, aanzienlijk minder zijn dan voor divisie-artillerie noodzakelijk is. In verband met het snellere en met minder geruisch in stelling komen bij paardentractione geven wij hieraan de voorkeur. Het totale gewicht van den opgelegden vuurmond zal dan echter 3000 K.G. niet belangrijk mogen overschrijden, wil men niet genoodzaakt zijn, bespanningen van 8 of meer paarden te moeten gebruiken.

ad. 2e. De verbeteringen, die ten aanzien van het geschut van 12 L.St. zijn ontworpen, betreffen in de eerste en voornaamste plaats het verbeteren van de sluiting, waardoor de thans nog voorkomende haperingen worden vermeden, en het verbeteren van de munitie, waardoor de draacht ten volle kan worden benut. Deze verbeteringen zijn noodig voor elk gebruik, dat men van deze vuurmonden wil maken, en daar ook wij ze nog niet uit onze bewapening willen zien verdwijnen, moeten wij de voorgenomen maatregelen toejuichen.

De voornaamste en waarschijnlijk ook de kostbaarste veranderingen betreffen echter het maken van inrichtingen, waardoor het gebruik van beddingen niet meer noodig wordt, zoodat het geschut eene grootere mobiliteit verkrijgt. Tengevolge van het hooge gewicht blijft deze echter begrensd.

Twee eigenschappen en juist de belangrijkste voor modern geschut, mede in verband met de hoofdzaak, zooals wij ons die voor Nederlandsche artillerie denken, kunnen echter niet dan met zeer groote onkosten worden verbeterd, n.l. de vuursnelheid, die thans zeer gering is, en de methode van in de richting brengen (handspaken!), die men wel antidiluviaansch zou kunnen noemen. Een modern gebruik van deze vuurmonden is dan ook vrijwel uitgesloten; in het spel van elkander snel opvolgende vuurconcentratie's kunnen zij slechts eene onbeteekenende rol vervullen. Wij meenen daarom ernstig te moeten betwijfelen, of de geringe winst aan vuurkracht opweegt tegen de hooge offers, aan opvoeren van de mobiliteit verbonden.

Deze offers worden niet in de eerste plaats gevormd door de wijziging van het materieel, maar vooral door de personeelsuitbreiding, die voor het mobiel maken van dit geschut en voor den aanvoer van munitie te velde noodzakelijk is. Daar onze lichtingssterkte berekend is op de voorgenomen organisatie van den Minister Van Dijk en geen ruimte laat voor extra-toeren, moet de hierbedoelde personeelsuitbreiding aftappend werken op andere noodzakelijke diensten. Zelfs rijst de vraag, of de geringe verkregen winst aan vuurkracht bij het Veldleger opweegt tegen het nadeel van verlenging der colonne's en het gevaar van opstopping en vernieling der wegen.

Naar onze meening verkrijgt dit geschut eerst waarde, zoodra de strijd een meer stilstaand karakter heeft aangenomen, terwijl het grootste deel ervan bij gebrek aan beter niet gemist kan worden als voorloopige bewapening van die stellingen, die het hart van het land, de basis van het Veldleger, moeten beveiligen, wanneer dit geroepen is om buiten die basis op te treden. Voor beide doeleinden wordt slechts een beperkt bedieningspersoneel vereischt, waarin de bestaande organisatie voorziet. Zoodra een stilstand in de operatiën buiten de bedoelde stellingen is ingetreden en tevens eene rechtstreeksche bedreiging van deze is uitgesloten kan de Opperbevelhebber het geschut, dat daartoe trouwens reeds in afdeulingsverband is georganiseerd, naar het front zenden. De daartoe noodige mobiliteit bezit het vestinggeschut ook thans, maar zij wordt door het overbodig maken van beddingen natuurlijk beter verzekerd.

ad. 3e. De mogelijke en gewenschte verbetering van het kanon van 7 Veld is reeds uit tactisch en technisch oogpunt bezien, uitvoerig besproken in W. J. 1924.

Over de noodzakelijke verbetering der munitie, in het bijzonder van de schokbuis, waardoor de dracht ten volle kan worden benut, bestaat geen verschil van meening.

Als verdere verbetering komt in de eerste plaats vergrooting der dracht in aanmerking. Hiervoor zijn twee oplossingen mogelijk:

1e. met betrekkelijk geringe kosten kan de affuit zoodanig worden gewijzigd, dat een grootere elevatie mogelijk wordt; de schietbuis blijft onveranderd.

Met geringe wijziging der bestaande B.G. kan de dracht dan gebracht worden op omstreeks 9 K.M., met gebruik van nieuwe munitie komt men nog verder.

2e. met belangrijk hogere kosten kan tevens de schietbuis worden verbeterd, waardoor de dracht zou kunnen worden verhoogd tot \pm 11 K.M.

Opgemerkt moet worden, dat deze oplossingen geen van beide aan het kanon die essentiele eigenschap verschaffen, die het bijzonder geschikt maakt voor de hoofdtak, zijnde de geschutsstrijd, n.l. het groote horizontale schootsveld. Wil men ook dit bereiken, dan is een geheel nieuwe affuit noodig, waardoor practisch het geheele kanon wordt vernieuwd. Het is duidelijk, dat men dan beter doet, nieuw geschut te koopen, waardoor men tevens nog over het bestaande blijft beschikken. De kosten van elk der oplossingen zijn ons niet bekend; wij meenen echter niet ver mis te zijn, indien wij die van de in de tweede plaats genoemde, schatten op omstreeks het derde deel van de aanschaffingskosten van een modernen lichten vuurmond (kanon of houwitser). Zijn de gelden hiervoor beschikbaar, dan zijn deze bij toepassing der eerste methode zeker toereikend voor aanschaffing van ééne afdeeling ultramodern geschut per D.G. Deze versterking zal ruimschoots opwegen

tegen de voordeelen die met het oog op den geschutsstrijd de tweede methode boven de eerste biedt.

Ten aanzien van de andere taak, de rechtstreeksche ondersteuning der infanterie, voldoet de 2e methode aan den tijdens en na den laatsten oorlog steeds gestelden eisch van grootere dracht, telkens weer grootere dracht. Men moet echter niet vergeten, dat de behoefte hieraan ontstond uit de noodzakelijkheid, het sterk bevestigde vijandelijke verdedigingsstelsel zoo diep mogelijk binnen te dringen, zonder stellingverandering der ondersteunende artillerie, daar dit laatste door het totaal vernielde terrein en andere omstandigheden met groote bezwaren gepaard ging. De genoemde eisch is dus gesteld in verband met den aanval in den stellingoorlog. Voor eene dergelijke gevechtshandeling zullen wij ons echter nimmer voldoende kunnen uitrusten. Voor de verdediging acht kolonel Seyffardt eene dracht van 8,5 à 9 K.M. voor divisieartillerie voldoende (W.J. '24), terwijl Majoor Nauta Pieter zich aansluit bij de meening van den Commandant Buchalet, die ook voor den aanval voor de divisieartillerie houwitsers met eene dracht van 10 K.M. meer dan voldoende noemt (W. J. '25).

Ten slotte geven wij nog de meening van Generaal Herr, die in het geheel geen voorstander is van het wijzigen van bestaand materieel: „Il ne faut toucher qu'avec la plus extrême circonspection aux matériels existants: une modification d'apparence simple et anodine entraîne fréquemment des transformations considérables affectant l'ensemble de la bouche à feu; elle comporte ainsi des lenteurs d'exécution et des dépenses qui sont souvent loin d'être en rapport avec les résultats obtenus; mieux vaut, dans la plupart des cas, employer ce temps et cet argent à étudier et à réaliser un matériel nouveau, pourvu des derniers perfectionnements et représentant un incontestable progrès.”

Wij meenden goed te doen op dit alles, dat waarlijk geen nieuws is, nog eens de aandacht te vestigen, omdat een bij vergelijkende schietproeven behaalde grootere dracht een zichtbaar resultaat vormt, dat de meeningen sterker beïnvloedt dan de onzichtbare nadeelen.

De hier aanbevolen materieelwijzigingen zijn slechts bedoeld als voorbeelden om aan te toonen hoe het hiervoren ontwikkelde beginsel richtsnoer kan zijn bij de evolutie der bewapening. Zij zijn slechts aangegeven omdat de zaak, waarom het gaat, dringend om oplossing vraagt, en om te bewijzen dat een prachtisch bruikbare politiek wordt voorgestaan.

Er vormt zich hier te lande thans onmiskenbaar eene doctrine over het gebruik der artillerie, die echter, op buitenlandsche leest geschoeid, naar onze meening niet altijd verenigbaar is met de beperkte middelen van den zwakkere. Wij stelden daarom een variant voor, die meerdere zelfbeperking vraagt, maar die rekening houdt met de waarschuwing, vervat in het oude gezegde:

„Qui trop embrasse, mal étireint”.